

Suomen tulevaisuus ei ole matalapalkkamallissa

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli viime heinäkuussa 207 000. Tämä ei kuitenkaan kerro koko kuvaa työttömyydestä. Itse asiassa työvoimatutkimus tuottaa kaikista työttömyysluvuista pienimmän, sillä sen määritelmän mukaan työttömän pitää olla etsinyt aktiivisesti työtä viimeisten neljän viikon aikana (tai odottanut sovittun työn alkamista) ja voida aloittaa työt kahden viikon sisällä.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston rekisterissä olevista työttömistä työnhakijoista kaikki eivät täytä työvoimatutkimuksen ehtoja. Heinäkuun lopussa heitä olikin 122 000 enemmän kuin työvoimatutkimuksessa, yhteensä 329 000. Heidän lisäksi ”palveluissa” eli työvoimapolitiittisten toimenpiteiden kohteina oli 99 800 henkeä. Täten ns. laajan työttömyyden lukema oli 428 800 henkeä.

Vieläkin suurempia työttömyyslukuja voidaan laskea, kun otetaan huomioon työmarkkinoiden ulkopuolelle jääneet ja vastentahtoista osa-aikatyötä tekevät. Yhden kalenterivuoden aikana työttömyys koskettaa noin 700 000 eri henkilöä, mikä on viimeisin tilastoimaton ja karkea arvio, kun kysyin sitä Tilastokeskuksesta.

Niitä, jotka ovat oikeasti huolissaan työttömyydestä, on tosi vaikea vakuuttaa, miksi nyt nousukaudella pitää säästää pahan päivän varalle. Meillähän on paha päivä niin kauan kuin työttömiä on näin paljon.

Laajaa työttömyyttä oli 49 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasku johtui työttömien työnhakijoiden määrän vähentymisestä. Jotakin työvoimapolitiikasta kertoo se, että palvelujen piirissä oleiden määrä pysyi samana. Tosin uutuutena siihen tulleet haastattelut ovat puhdistaneet kortistoja ja ilmeisesti myös lisänneet aktiivisia työnhakijoita.

Jatkuessaan nousukausi lisää työpaikkoja. Maailmalla tähän nähdään vielä paljon mahdollisuuksia. Esimerkiksi EKP aikoo pitää korot pitkään matalalla, koska se näkee euroalueen työttömyysasteen (9 prosenttia, vain vähän korkeampi kuin Suomessa) voivan alentua vielä paljon ilman merkittäviä palkka- ja inflaatiopaineita. Yhdysvalloissa jotkut näke-

vät työllisyyden nousulle vielä runsaasti tilaa, vaikka työttömyysaste on vain 4,4 prosenttia.

Ekonomisteissa ja poliitikoissa on kuitenkin myös sellaisia, jotka näkisivät mielellään kiristyksiä niin raha- kuin finanssipolitiikassakin.

Osa heistä näkee inflaation nyt jo nurkan takana, vaikka mitkään inflaatio-

odotusten mittarit eivät niin tee. Osalla on selvätkin kyse ideologisista ja/tai edunvalvonnallisista syistä. Esimerkiksi monet sijoittajat, pankit ja vakuutusyhtiöt hyötyisivät korkeammista koroista. Toisaalta julkisten menojen leikkaaminen loisi tilaa yksityiselle bisnekselle ja veronkevennyksille.

Nuivaa suhtautumista työttömyyden alentamiseen saattaa selittää myös se, että se voimaannuttaisi ammattiyhdistysliikettä saavuttamaan totuttua huomattavampia parannuksia niin palkoissa kuin työehdoissakin. ”Työttömien vara-armeija” onkin eräänlainen kurinpitokeino työmarkkinoilla. Pitkälti samaa asiaa ajaa vaatimus paikallisen sopimisen lisäämisestä ilman, että silläkin tasolla kohennettaisiin ammattiyhdistysliikkeen mahdollisuuksia tukea jäseniään neuvottelutilanteissa, joissa he ovat lähtökohtaisesti heikommassa asemassa kuin työnantaja.

Paikallinen sopiminen tähtää myös palkkojen madaltamiseen ainakin joillakin aloilla, vaikka tätä ei aina halutakaan myöntää. Toisaalta matala perustulo pakottaisi ottamaan vastaan melkein mitä tahansa matalapalkkaista työtä. Palkkojen joustamisesta alaspäin työllisyyden edistäjänä ei kuitenkaan ole pitävää näyttöä, puhumattakaan että se menisi läpi yleisenä linjana. Suomen kaltaisen kehittyneen maan talous ei voi perustua matalapalkkamalliin, joka lisää köyhyyttä ja kannustaa jättämään kehittämättä tuottavuutta uuden teknologian avulla. Tarvittavista käännteistä ensimmäisiä on uusi panostus koulutukseen. ■

